

ROBERT SEGURA, dibuixant d'"altura"

Pròleg

En Robert Segura, tot i haver nascut a Badalona, fa molts anys que resideix a Premià de Mar. És un d'aquells premianencs entranyables que molts coneixem del dia a dia, tot passejant pel poble. Abans d'aquesta exposició potser molts de nosaltres no sabíem que en Robert ha estat una de les pedres angulars de l'anomenada "Escola Bruguera", que ha estat -i encara és- un excel·lent dibuixant de *patufets* o *tebeos*, allò que ara els entesos anomenen *còmic*.

Una de les diversions dels que ja comencem a tenir una edat, en l'època preconsola i preinformàtica, era llegir aquells còmics que ara recordem amb una certa nostàlgia. Capçaleres com *Pulgarcito*, *Tío Vivo*, *DDT*, *Mortadelo* o d'altres, eren d'aquelles lectures comprades, canviades o prestades als amics al llarg de la nostra infantesa i primera joventut. I també potser una mica més enllà, que conec alguns casos més o menys crònics de lectors i col·leccionistes de *tebeos* que déu n'hi do... Doncs en Robert va ser un dels autors destacats d'aquells temps, que cal situar essencialment entre la dècada de 1950 i la de 1980. Qui no recorda en *Rigoberto Picaporte*, *solterón de mucho porte?* O *La Panda?* O *Rebólez y señora?* O *Los señores de Alcorcón y el holgazán de Pepón?* O tants i tants personatges d'història, tots ells sorgits de la fèrtil imaginació d'un gran professional, ahora dibuixant i guionista.

Ultra la seva amabilitat i simpatia congènites, en Robert no ha limitat la seva activitat artística al món del còmic. Si us hi fixeu, veureu que, entre altres coses, és autor de molts dels cartells anunciadors de les ballades de sardanes que es fan a Premià. També és un excel·lent pintor (herència paterna, segons sembla), que practica el seu art amb una colla d'amics gairebé tots els diumenges al matí.

Però, per damunt de tot, en Robert és una gran persona. Li encanta que, si algú el reconeix, li demani el dibuix d'un dels seus *ninots* de tota la vida. També és la persona que va portar el "taller del còmic" que la Regidoria de Cultura va organitzar l'any 2004, amb infinita paciència. En Robert Segura és, en definitiva, una d'aquelles persones que contribueix a deixar molt alt el llistó del capital humà del nostre poble.

Ernest Casadesús i Anfrons
Regidor de Cultura

Premià de Mar, novembre de 2005

Catàleg de l'exposició *Robert Segura, dibuixant d'"altura"*

© Ajuntament de Premià de Mar • © Textos: Ramon Coll Monteagudo • © Dibuixos: els seus propietaris • Disseny gràfic: Ramon Martínez
Impressió: Grabasa • Dipòsit legal: B-48191-2005

Tots els drets reservats. No està permesa la reproducció total ni parcial d'aquest catàleg, ni la recopilació en un sistema informàtic, ni la transmissió per mitjans electrònics, mecànics, per fotocòpies, per registre o per altres mètodes, sense l'autorització prèvia i per escrit de l'editor o els propietaris del copyright.

Biografia de l'autor

Robert Segura Mongé va néixer a Badalona el 14 de febrer de l'any 1927. Segons ell mateix, ho va fer amb un llapis sota el braç, i va començar a dibuixar ja al bressol. Les primeres lliçons les rebé del seu pare, afeccionat a la pintura. Als catorze anys es matriculà a Lotja (Escola d'Arts i Oficis de Barcelona), lloc on obtingué una base tot estudiant les normes del dibuix clàssic. No cal dir que allà no s'ensenyava a dibuixar historietes, per la qual cosa s'ho va haver de fer pel seu compte (MATIAS GUIU 1982a, pàg. 28-29). Aleshores seguí el mestratge de Carles Conti, un dels grans dibuixants de l'època, que fou també qui l'introduí a treballar, temps després, a l'editorial Bruguera.

Els primers acudits de Segura van veure la llum a la *Revista de Badalona*, l'any 1945. També publicà a altres revistes, com ara *Antorcha* quan es trobava fent el seu servei militar (1947-1950). Entre els anys 1952 i 1953 començà a publicar al diari barceloní *La Prensa*, que aleshores feia un suplement de còmic a tot color, que precisament es deia *A todo color*. S'elaborava una mica a imitació de les *sunday pages* nord-americanes, només que en aquest cas l'esmentat suplement sortia els dijous (PERICH 1968, pàg. 6).

Ben aviat es va cloure el suplement *A todo color*. I en Robert, que ja havia acabat la "mili", entrà a treballar als estudis Macián, que es dedicaven a la producció de pel·lícules de dibuixos animats, com ara la famosa *El mago de los sueños*. Segons pròpia confessió, allà va fer de tot: fons, animació, intercalació de personatges, etc. Fou en aquests estudis on va conèixer i treballar també amb un altre dels grans de la historieta, Jordi Ginés (*Gin*).

Mentre era als estudis Macián començà a enviar acudits i historietes a edicions Clíper (d'Editorial Plaza). Allà publicà acudits de ciència ficció a la revista *Futuro*, sota l'epítet *Humor sideral*, i altres de tipus més quotidià a la revista *Yumbo*.

L'any 1957 alguns dels dibuixants més carismàtics de l'editorial Bruguera, com Escobar, Peñarroya o Giner, tips de no poder cobrar els drets d'autor que els corresponien, i de certes situacions arbitràries, van marxar de l'editorial i van fundar una revista pròpia, *Tio Vivo*. Aleshores es van haver de cobrir les baixes, i entraren a treballar a l'editorial alguns dels professionals que després hi farien carrera: Francisco Ibáñez, Joan Rafart (*Raf*) o el mateix Robert Segura. Per diverses raons —entre elles el boicot de Bruguera—, *Tio Vivo* no va funcionar. Aleshores l'editorial va arribar a un acord amb els escindits, que tornaren a treballar per a Bruguera, i aquesta va comprar la capçalera de la revista, que fou adjuntada a les altres publicacions de la casa. En aquella època, Bruguera ja començava a ser una de les editorials més importants de l'estat, un gegant que va marcar un abans i un després en la historieta d'humor (SANTAMARIA i VIDAL 2005, pàg. 15-16). Tant, que molts estudiosos parlen de "l'Escola Bruguera", segons definició de Terenci Moix, per referir-se a uns professionals que han fet època (p.e., GUIRAL 2004).

L'editorial Bruguera va tancar les seves portes l'any 1986, després d'una llarga agonia empresarial. La seva successora, Ediciones B, ha continuat publicant part del fons de Bruguera, el més rendible econòmicament. La qual cosa no vol dir necessàriament el de més qualitat. Historietistes d'una vàlua inqüestionable, com ara Manuel Vázquez, Joan Rafart (*Raf*), Conti o el mateix Robert Segura roma-

nen ara per ara semioblidats. Tan sols aquells personatges humorístics amb gran volum de vendes no deixen de ser publicats contínuament, fins i tot en diferents formats que massa vegades poden arribar a "despistar" al comprador (diferents mides, diferents formats, diferents portades per a una mateixa aventura...). Això vol dir, a la pràctica, que hi ha poc per escollir: essencialment *Mortadelo y Filemón*, *Zipi y Zape* i *Superlópez*. En els darrers temps, i tímidament, han començat a reeditar-se en format àlbum algunes petites joies humorístiques, totes elles de Francisco Ibáñez, com ara *13 rue del Percebe* o una selecció de *Rompetechos*. Al calaix queden encara tresors com *Sir Tim O'theo*, *Los cuentos del Tío Vázquez*, *Anacleto*, *La familia Churumbel*, *Agamenón*, *La abuelita Paz*, *Carioco*, *Facundo*, *Pepe Gotera y Otilio*, *Las hermanas Gilda*, *Manolón conductor de camión*, *La familia Trapisonda*, *Carpanta*, *Petra criada para todo*, *Cine Locuras*, *Don Pío*... Tots ells deguts a la vocació i el geni d'uns artistes irrepetibles, que massa vegades van treballar en unes condicions certament draconianes. Potser és veritat que el seu estil humorístic pertany a una època passada, i que no s'ha sabut adaptar als nous temps (p.e. ROIG 2000, pàg. 131-133; 214-215; ALTARRIBA 2001, pàg. 310 i ss.). Però déu n'hi do la de sèries televisives d'èxit que hi ha actualment que segueixen el seu model! A poc que parem atenció, a la petita pantalla hi reconeixem encara (una mica canviats, això sí) molts dels personatges que van fer-nos somriure -quan no esclatar en una autèntica riallada- durant la nostra infantesa (i també d'adults, què caram!).

Fet aquest incís, tornem a en Robert Segura. Quan Bruguera tancà les seves portes l'any 1986, ell i altres col·legues passaren a l'agència *Liter-Art*, i d'aquí se n'anaren tots a Grijalbo, que llavors publicava la revista *Guai!* Allà se li demanà de fer noves historietes d'una de les seves creacions més populars, *Los señores de Alcorcón* i *el holgazán de Pepón*. En no ser titular dels drets d'autor dels seus personatges (en mans dels hereus de Bruguera encara avui dia), en Robert es va veure obligat a "reinventar-los": aquest fou l'origen d'una de les seves creacions recents, *Los Muchamarcha's*, de la que sí en té els drets d'autor¹. En Robert va estar un any i mig a Grijalbo.

Amb la posada en marxa d'Ediciones B, que havia adquirit el fons de Bruguera, es reeditaren capçaleres que havien estat exitoses en el passat, més o menys modificades, cas de les revistes *Mortadelo extra* o *Súper Mortadelo*. Ediciones B era la propietària dels drets d'edició de l'antic TBO, ja adquirit per Bruguera poc temps abans de la seva fi. D'aquesta manera, i col·laborant a totes elles, Segura tornà a publicar antigues i noves historietes, sobretot aquelles dels seus personatges més carismàtics.

Robert Segura es va jubilar oficialment l'any 1992, tot i que va seguir dibuixant més o menys regularment fins el 1995. Ara es dedica a pintar a l'aquarel·la, una de les seves passions des de fa molts anys, i no perd l'ocasió de dibuixar alguns dels seus "ninots" si és que algú li ho demana.

Essent un dels pilars de l'anomenada "Escola Bruguera", a en Robert no li han faltat reconeixements artístics (que no pas econòmics)². Així, ha estat guardonat l'any 1984 amb el prestigiós premi *Historieta*, que atorga el *Diario de Avisos* de Canàries, en reco-

¹ La qüestió dels drets d'autor dels professionals del còmic ha estat un tema molt debatut, a dins i a fora de l'estat. Pel que fa a l'extinta editorial Bruguera, només aquells autors que disposaren en el seu dia de recursos econòmics suficients per pledejar van aconseguir sentències judicials favorables. La resta, que foren la majoria, encara avui dia no tenen reconeguts els drets d'autor, incloent-hi els hereus de molts d'aquests historietistes malauradament ja finats.

² Juan Maldonado, l'any 1988, escrivia el següent, referint-se a tots aquests professionals de l'humor: "Por cierto, gentes que eran conocidas nominalmente en todo el país, que no cobraban en proporción a la difusión de su obra, que firmaban contratos en exclusiva durante décadas, que perdían la propiedad sobre su creación al entregarla, que nunca vieron un duro en derchos de autor y que, en muchos casos, siguen al pie del cañón, ¿no merecerían un día de éstos un homenaje del Ministerio de Trabajo?" (MALDONADO 1988, pàg. 57).

UNA CARRERA TRIUNFAL

NUESTRO PERSONAJE, PRÁCTICAMENTE YA NACIÓ CON UN LÁPIZ EN LA MANO. AUN IBA A GATAS, QUE SUS OBRAS, YA LLAMABAN LA "TENSION" A SU FAMILIA.

¡NENE! ¡QUELTA ESTE CARBÓN!

¡TATA...!

¡CON LAS TIGERAS, NOS LLENÓ DE MAMARRACHOS LOS MUEBLES! ¡AAAAAH!

EN EL COLE, ENBEGUIDA SE DESTACÓ DE LOS DEMÁS. TERA LA ADMIRACIÓN DE SUS PROFES.

... Y LA ARITMÉTICA NO LE VA "NI A TIROS", ¡ES QUE NO TIENE INTERÉS POR NADA!

¡POR NADA! ¡EXCEPTO LLERNAR SUS CUADERNOS DE MONIGOTES!

YO LA VERDAD ¡SUS MONIGOTES ME HACEN MUCHA GRACIA!

AL LLEGAR A LA ADOLESCENCIA, EMPIEZA A PERFILARLE UNA GRAN INQUIETUD ARTÍSTICA.

LA MILI NO LE SIGNIFICÓ UNA INTERRUPTIÓN DE SU ARTE, MÁS BIEN AL CONTRARIO.

YA EN LA VIDA CIVIL, DECIDE PROBAR GUERTE CON EL CÓMIC. CON UNA MUESTRA SE ENCAMINA HACIA UNA EDITORIAL, SIENDO ACEPTADO DE "GOLPE".

EL LETRERO QUEDÓ BIEN. SALVO UN DETALLE: POLLO VA CON ELLE. NO CON YGRIEGA.

¡OSTRAS! ¡ES VERDAD! ¿EN QUÉ ESTARÍA PENSANDO YO?

TRAHERA: 513
LECHAL: 412
CONEJOS: 120
POYO: 90
HUEVOS: 45

¡A SUS ORPENES, MI TENIENTE!

TE ESTÁS PAGANDO CON TUS DIBUJOS. ¡EL PATER ESTÁ QUE MUERDE!

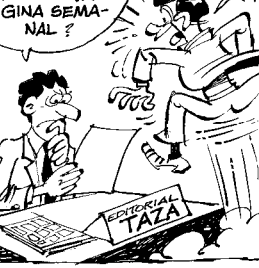
PERIÓDICO MURAL DEL REGIMIENTO

¡IRÉIS TODOS AL INFIERNOO!

¡PARECE BASTANTE POTABLE. HUMM... ¿PODRÍA DIBUJAR-NOS UNA PÁGINA SEMANAL?

¿¿QUE SI PODRIAAA??

EDITORIAL TAZA

TRAS UN PAR DE SEMANAS DE ÉXITO, AQUELLO LE QUEDA ESTRECHO Y DECIDE EMIGRAR HACIA PAGOS DE MÁS ENVERGADURA.

TÁNTO TRIUNFO "HISTORIETIL" LE ABRUMA. APARCA EL ROLLO Y CURRA COMO DIBUJANTE EN UNA FABRICA DE PARACAÍDAS.

PERO SU "CUORE" ESTÁ EN EL CÓMIC. APROVECHANDO UN HUECO EN SU ACTIVIDAD, PRESENTA UNOS CHIBTES EN UNA RENOMBRADA EDITORIAL.

SIENTO DECIRTE QUE NO VUELVAS MÁS. HEMOS CANCELADO LA PUBLICACIÓN.

¿EINN? ¡GLUB!

¡LO VEO! ¡LO VEO!

Pitt
SUJETADORES DE CALIDAD

ESTÁ DE GUERTE, JOVEN. SE NOS LARGARON UNOS DIBUJANTES DE ELITE Y USTED NOS SERVIRÁ PARA CUBRIR ESPACIOS.

¡Yuuuuuu!!!

LAS VIÑETAS 5 Y 6, IMAGINENSE LAS REPES 54 VECES. ¿YA ESTÁ? PUES CONTINUEMOS.

DE UN ARTISTA COLOSAL

ADQUIRIÓ UN GOBERNIO BUGA, ÚLTIMO MODELO, QUE LLENÓ DE ORGULLO A SU CHAMACA Y SOBRE TODO A SUS PAPIES.

MUY MAGO, PERO ESTE CACHARRETE ES SOLO DE DOS PLAZAS.

¡SÍ, CLARO. UNA PARA RUFINA Y OTRA PARA EL MENUDA.

¿COMOOR? ¿Y LOS PAPIES? ¿DÓNDE VAN A IR SENTADOS? ¿EH...? ¿EH...?

A... LOS PAPIES. PUEDEN IR SENTADOS EN EL TECHO.

¿Y LOS MUEBLES ROCCO, QUE ACORDAMOS COMPRARLOS PARA NUESTRA FUTURA "MANSARDE", QUÉ?

E... ESO IBA A DECIRTE: LOS COMPRARÉ DE SEGUNDA MANO EN LOS ENCANTES. ¡Y POR EL MISMO PRECIO TENEMOS MUEBLES Y BUGA! GENIAL ¿NO?

¡¡VUELVE CUANDO SEAS MILLONARIO!! POR EL MOMENTO: ¡¡LARGO!!

¡MIS MUEBLES ROCCO! ¡BUAAAAH!

¡BLAND!

¡PUES, SÍ!

UNA VEZ SUPERADAS ESTAS NIMIEDADES QUE ENTORPECÍAN SU BUEN RITMO, SE DEDICA DE LLENDO AL CÓMIC, ABANDONANDO LO DE LOS PARACAÍDAS.

COMO QUE SU APETITO DE GLORIA, ES INSACIABLE, ARROJA POR LA BORDA LO DE LA TROTERA Y SE PAGA A LA DIALGO CON MUCHAS Y MEJORES VENTAJAS.

PIPIE DE SUEÑADORES

LO SIENTO, TÍO. HEMOS TRASPASADO EL NEGOCIO A UNA MULTINACIONAL EXTRANJERA DE FUERA QUE TIENEN SUS MÉTODOS, SUS CONTROLADORES Y SU TAL Y TÚ, NO TIENES MÁS REMEDIO QUE AHUECAR.

EDITORIAL TROTERA
CERRADO POR NO DISPONER DE PASTA GANSA

EDITORIAL DIALGO

CADA VEZ SUBIENDO ESCALONES CON MÁS VELOCIDAD HACIA EL TRIUNFO Y... EN FIN ¿PARA QUÉ CONTINUAR?

ACTUALMENTE VIVE A LA PATALLANA, DISFRUTANDO DE SUS MERECIDOS LAURELES.

A EPICIONES PETA

¡ESTO DE EDITAR "TEBOS" NOS RESULTA UN MUERMO! ¡YA OTRO PERRO CON ESE HUECO!

... Y PARA DARLES MÁS SABOR A TUS GUIBOS, AÑADES UN POCO DE LAUREL Y BLA, BLA...

SHIF SHIF

EDITORIAL DIALGO

neixement a la totalitat de la seva obra d'humor. També ha estat convidat en diverses edicions de *La Massana còmic*, que se celebra a Andorra des de 1997, i a on se li va fer una exposició-homenatge l'any 2000, juntament amb altres autors. Al *Crash Còmic* 2003 (1r Festival de Còmic de Vitòria) va veure la llum una altra exposició-homenatge dedicada a en Robert Segura en una carpa de la plaça Jesús Guridi, del 27 de novembre al 2 de desembre d'aquell any. Aleshores també va ser homenatjat un altre dels grans autors d'aleshores, Manuel Vázquez (DD.AA., 2004).

L'obra d'en Robert Segura s'ha vist reflectida també en diverses publicacions, majoritàriament dedicades a l'"Escola Bruguera". En destaquem les següents:

- DD.AA.: *Los hijos de Pulgarcito. De Bruguera a la historieta actual: conexiones*. Ed. Astiberri. Vitòria, 2004.
- A. Guiral: *Cuando los cómics se llamaban tebeos. La escuela Bruguera (1945-1963)*. Ed. El Jueves. Barcelona, 2004.
- C. Santamaria i J. Vidal: *Factoria d'humor Bruguera*. DIBA, Fundació "Sa Nostra" i CCCB. Barcelona, 2005.
- DD.AA.: *Guía visual de la Editorial Bruguera (1940-1986)*. Ed. Glénat. Barcelona, 2005.

L'estil artístic

Jaume Perich, a finals de la dècada de 1960, va publicar a les revistes de Bruguera una sèrie d'articles, titulats genèricament "*El mundo de la historieta. ¿Quién es quién?*". Un d'aquests articles fou dedicat a Robert Segura. El seu dibuix és definit així:

"*El dibuix de Segura és un dibuix "solt", espontani, la qual cosa li dona un especial encant a la desenfrenada acció que solen viure els seus personatges; en les seves historietes predomina el dibuix sobre la part literària, i sovint resulten quasi impossibles d'explicar sense veure el dibuix. Personalment, Segura és tímid i introvertit, de caràcter quelcom infantil, i especialista a entregar el treball amb retard. Però els seus personatges estan entre els preferits pels nostres lectors i li ho podem perdonar...*" (PERICH 1968, pàg. 6).

En Robert Segura, com la immensa majoria dels dibuixants de l'escola Bruguera, era també el guionista de les seves historietes. Només en determinats casos, sobretot en èpoques més o menys recents i pel que fa a aventures llargues com algunes de les de *La Panda*, hi trobarem un guionista, l'Andreu Martín. Però malgrat l'èxit comercial de la col·laboració, en Robert s'estima més fer-se ell els guions. M'ha confessat que gaudeix d'allò més amb les situacions rocambolesques que fa passar als seus personatges, sobretot des de l'acabament de la censura franquista, que és quan ha pogut desenvolupar més lliurement la seva creativitat. En Robert sempre ha dedicat unes hores al dia a pensar els guions. Confessa que li costaven molt, precisament per tal d'esdevenir simples, perquè que no es veiessin forçats.

Els dibuixants de Bruguera eren també els entintadors dels seus treballs, i en Robert Segura no fou una excepció. Només en períodes de molta producció d'aquest autor, d'altra banda afortunadament escassos creativament parlant, algunes historietes estan signades per "*Segura y equipo*". Sense arribar a l'extrem d'altres autors de l'època, que veieren com altres dibuixants i guionistes es feien càrrec d'uns determinats personatges per imperatiu de l'editorial, fent disminuir notablement la qualitat de la sèrie, en Robert es va haver de

deixar entintar alguns dels seus treballs per altres professionals. I això es nota molt visualment, tot i que també s'ha de dir que si contemplem el conjunt de la seva obra, van ser molt poques les historietes que no va entintar ell mateix³. La raó d'aquesta diferència visual tan ràpida és que en Robert, segons pròpia confessió,

"*jo sóc dels que gairebé dibuixen a tinta, pràcticament només esbossant amb el llapis... És l'única forma que quedi una mica solt, com a mi m'agrada*" (PERICH 1968, 6).

Per poc que l'observem amb una mica d'atenció, l'estil de dibuix d'en Robert Segura és inconfusible, com ho és el de molts dels grans mestres del còmic. Evidentment, al principi de la seva carrera veiem que encara no està definit. En general, inicialment les línies són anguloses, per poc a poc anar-se suavitzant i arrodonint fins assolir la definició d'estil que caracteritza aquest autor. Com a exemples d'aquesta evolució, observem un inicial *Rigoberto Picaporte* rodanxó i una mica impersonal, o unes noies molt menys reeixides del que seran en el futur.

Precisament el dibuix de la figura femenina –sobretot el de la noia jove– ha estat un dels mèrits atribuïts a Segura. En un principi són de figura allargassada i amb poques formes (com era preceptiu a l'Espanya franquista). El primer a millorar és la cara, que ràpidament guanya estèticament. El cos, molt estilitzat fins a mitjans dels anys 70, anirà adquirint de mica en mica formes autènticament femenines, no exemptes d'un cert erotisme. A principis dels anys 90, ja en els darrers temps de la vida professional d'en Robert, fins i tot hi apareixen al·lusions inequívocament de caràcter sexual, com ara en les historietes de *La Panda*⁴. Un exemple de l'evolució en el tractament de la feminitat en les historietes d'en Segura podria ser *Rebollez y señora*: al principi, ella és lletja i malgirbada; en poc temps, esdevé una dona escultural (és clar que el marit també millora força estèticament: li surt cabell i la figura se li estilitza una mica més). *Las chicas de Segura*, publicades a *Can-Can, la revista de las burbujas*, que pretenia un humor "atrevit" són una mostra del bon ofici d'aquest artista.

Els nens d'en Segura són una altra mostra del seu talent. Deixant de banda els *Zipi y Zape* d'Escobar, els *Katzenjammer Kids* de la historieta autòctona, difícilment trobarem uns nens tan entremaliats, tan expressius i tan "gamberroïdes" com els d'en Segura. En *Pepito*, el nebot d'en Rigoberto Picaporte, n'és el paradigma. Però n'hi ha d'altres, encara que estiguin una mica crescutets, a *La alegre pandilla*, a *Piluca, niña moderna* o a *El capitán Serafín y el grumete Diabólico*.

Abans que les historietes de determinats personatges emblemàtics fossin allò que atreïa possibles lectors, quan les revistes de Bruguera presentaven un acudit de gran mida com a portada, sobretot a inicis dels anys seixanta, en Segura fou un dels encarregats habituals de fer-les. Especialment recordades són les de *Tío Vivo*, *DDT*, *El Campeón de las historietas* i sobretot les de *Can-Can, la revista de las burbujas*, un intent de Bruguera de fer una publicació una mica més "per a adults". En molts dels casos els protagonistes d'aquells acudits foren les entremaliadures dels nens o la bellesa femenina (especialment a *Can-Can*). La darrera etapa d'en Robert Segura com a portadista s'esdevingué a partir de l'any 1991 a la revista *TBO*, quan la capçalera ja era propietat d'Ediciones B.

³ Bruguera, com altres editorials del passat i del present, feia negoci amb allò que publicava. Si els personatges es venien, però els seus autors no tenien prou temps per cobrir tota la demanda existent, se'n buscaven uns altres per tal de poder produir més, encara que això fes disminuir ostensiblement la qualitat del producte a ulls dels lectors. Aquesta política empresarial va fer que alguns artistes haguessin de pleitejar per tal d'obtenir els drets d'autor sobre els seus personatges, evitant d'aquesta manera la manipulació de les seves creacions.

⁴ Per exemple, a l'història titulada *La titi del yate* (Mortadelo extra 24, 29.07.1992), o a l'aventura, també de *La Panda*, titulada *Un empleo gratificante* (Mortadelo extra 30, 27.01.1993), en la qual la companyia de feina de *Poli* li posa el pit a la cara (vinyeta núm. 7). Amb tot, cal no perdre de vista en cap moment que es tracta de publicacions adreçades a un públic eminentment infantil.

Allà, a les portades no sempre hi sortien personatges d'en Robert: tractant-se del *TBO* era molt freqüent, per exemple, *La familia Ulises*, del recordat Benejam, a l'estètica dels quals el dibuix d'en Robert s'adaptava. Això sí, l'humor era típicament "made in Segura".

Les situacions en les historietes d'en Robert Segura són molt variades, depenent del personatge que les desenvolupi. Així, hi trobem les típiques entremaliadures infantils (*La alegre pandilla*), les més o menys "gamberrades" i embolics juvenils (*La Panda, El capitán Serafín, Que pasa papá...*) o les situacions "femenines" de l'època (*Maritina, la chica de la oficina, Laurita Bombón secretaria de dirección, Piluca niña moderna...*), incloent-hi el tema de les fans de determinats artistes (*Marilú, Lily...*). Tot plegat produïa una gran identificació entre personatges i lectors, sobretot amb els més joves. Potser els adults (molts dels quals llegien aquelles revistes pretesament infantils) es trobaven més identificats amb determinades situacions matrimonials (*Rebóñez y señora, Que pasa papá...*), familiars (*Los señores de Alcorcón y el holgazán de Pepón...*), amb les malifetes d'un professional desastrós (*Pepe Barrena*) o directament amb una vida d'oficinista frustrat, com tants personatges "infantils" d'aleshores, obligats a "aparentar" allò que no tenien ni eren (*Rigoberto Picaporte, Los señores de Alcorcón...*).

En definitiva, i a banda de moltes consideracions que es podrien fer però que defugirien tant els objectius com la preparació de qui això escriu, les historietes d'en Robert Segura, a més de molt divertides, constitueixen, com tot art que mereix aquest nom, un reflex de la seva època. Una època que potser no és tan diferent de l'actual com ens pensem.

Robert Segura ha firmat els seus treballs com a: *Robert, Robert Segura, Roberto Segura, Segura* i *Seg*.

Els personatges

Alguns estudiosos del còmic opinen que a qualsevol autor de còmics (o de patufets, o de *tebeos*, "ninotaire", historietista, o com carai que se li vulgui dir) el defineixen els seus personatges (VÁZQUEZ DE PARGA 1980, pàg. 66). En el cas d'un humorista cal afegir-hi les situacions creades, de les que ja hem comentat quelcom una mica més amunt.

Per poder copsar un autor cal conèixer tots els seus personatges. Una bona relació, encara que incompleta però que hem utilitzat com a base, apareix en el meritori treball de Jesús Cuadrado, *Diccionario de uso de la historieta española (1873-1996)* (CUADRADO 1997, 710-711). Amb l'ajut del mateix Robert Segura hem intentat completar el llistat, que molt esquemàticament és:

PERSONATGE	ANY DE NAIXEMENT	REVISTA
Cosas de Chuky	1950	Florita
Polita	1951	Lupita
Las aleluyas de Pinocho	1957	Pinocho
Humor sideral	1957	Futuro
Rebóñez y señora	1957	DDT, Din Dan
Conchito	1957	Selecciones de humor de El DDT
Rigoberto Picaporte, solterón de mucho porte	1957	Pulgarcito, DDT, Din Dan
Maritina, la chica de la oficina	1958	Can Can, Sissi
Los señores de Alcorcón y el holgazán de Pepón	1959	Ven y Ven, Suplemento de historietas de el DDT i Tio Vivo
Las chicas de Segura	1959	Can Can
Piluca, niña moderna	1959	Blanca, Sissi
Nicasso	1960	El Campeón de las historietas
Sportín	1961	El Campeón de las historietas
Lily	1962	Lily
La alegre pandilla	1963	Mundo Juvenil i altres
El Capitán Serafín y el grumete Diabolín	1963	Din Dan, La Familia Telerín i DDT
Laurita Bombón, secretaria de dirección	1964	Lily
Marilú	1965	Fans
La Panda	1969	Gran Pulgarcito, Super Pulgarcito, Mortadelo, Super Mortadelo i altres
Pepe Barrena	1969	Gran Pulgarcito, Mortadelo i Super Mortadelo
Gina	1978	Gina
Agencia "El penúltimo viaje"	1978	Gina i Lily
En Ciset	1978	Jordi
En Perico i en Peret	1979	Jordi
Los Muchamarcha's	1986	Guai, Mortadelo, Mortadelo extra
¿Que pasa Papá? Don Roge y doña Lisístrata que con sus hijos meten la pata	1991	TBO (d'Ediciones B)

Cosas de Chuky (1950)

Chuky és un gos de raça Fox Terrier, molt semblant al Milú d'en Tintin. Aquestes historietes, les primeres que publicà en Robert Segura entorn del 1950, es desenvoluparen en un curt espai de temps a la revista femenina *Florita*. Tot i que per l'estil del dibuix, encara molt primerenc, ningú no diria que estan dibuixades per en Robert, la seva atribució a 1940, com ha fet algun autor (p.e. MATIAS GUIU 1982b, 16), és errònia.

Polita (1950)

Publicada inicialment a la revista femenina *Lupita*, d'editorial Cliper, també va ser un personatge de curta vida (1950-1951), i d'estètica similar a *Cosas de Chuky*. Polita és una nena a la que sempre li passen desgràcies.

Las aleluyas de Pinocho (1957)

Aquestes historietes, que en Robert va fer amb en Gin, es van publicar a l'efímera revista *Pinocho* en el decurs de 1957.

Humor sideral (1957)

Es tracta d'una sèrie d'acudits d'una sola vinyeta, publicats a la revista *Futuro*, també d'editorial Cliper, l'any 1957, poc abans d'ingressar a Bruguera. L'interès de Robert Segura per la ciència ficció s'ha vist reflectit en moltes de les seves historietes posteriors. En aquests acudits ja pot observar-se una certa maduresa en l'estil del dibuix, que acabarà de desenvolupar-se en les següents creacions d'aquest autor.

Rebóñez y señora (1957)

Aquesta és la primera historieta amb personatges fixos que Robert Segura publicà a Bruguera. La sèrie tindrà gairebé sempre dues files de vinyetes, excepte almanacs i extres, on podrà arribar fins a dues pàgines. Majoritàriament es va publicar a *El DDT contra las penas* (després tan sols *DDT*), encara que algunes històries van ser reeditades en altres revistes de l'editorial, com ara *Din Dan*.

Inicialment els *Rebóñez* són el tòpic matrimoni: ell, d'intel·ligència mediocre, preocupat perquè la dona no gastï massa en coses banals; ella, aparentment capriciosa, és en realitat qui porta les regnes de la família.

Conchito (1957)

Conchito és una historieta muda, generalment de quatre vinyetes que formaven una tira, en la que predomina un humor de l'absurd. Fou publicada a la sèrie *¡A la rica historieta!*, a la revista *Selecciones de humor de El DDT*. Tingué una curta vida, entre setembre de 1957 i març de 1958.

Conchito, sense nom, fou publicat a l'estranger, com a part de la revista italiana de passatemps *La settimana enigmistica* (1962), que va fer desaparèixer la signatura del seu autor. La juguesca consistia a ordenar unes vinyetes publicades inicialment desordenades⁵.

⁵ Altres acudits d'en Robert es publicaren a través de *Selecciones Editoriales* a revistes estrangeres, com ara l'italiana *Il calandrino*, que tenia seccions d'humor francès, anglès, espanyol, etc.

Rigoberto Picaporte, solterón de mucho porte (1958)

Es tracta d'una de les creacions més populars d'en Segura. Rigoberto va ser publicat per primera vegada el setembre de 1957⁶. La seva darrera historieta original data de 1995⁷. És a dir, gairebé quaranta anys gaudint del favor dels seus lectors a partir d'aproximadament 800 o 850 historietes⁸.

Naturalment, en tant temps el personatge ha tingut una certa evolució, malgrat que el seu *leit motiv* inicial (trobar parella i casar-se) s'ha anat mantenint des del primer dia. En un principi, *Rigoberto* no té feina fixa (depenent de la historieta, farà de bomber, de periodista, de venedor de raspalls, etc.), i sempre demana diners als amics (*Cencérrez*, *Piríndolez*...). En poc temps, però, acabarà com la majoria de personatges de Bruguera, és a dir, treballant de manera anodina en una oficina.

La família inicial és escassa: hi ha un *tio Enrique* que té molts diners (que el nostre protagonista pretén heretar), i que desapareixerà aviat de les històries d'en *Rigo*. Per contra, una germana seva proporcionarà un dels personatges centrals de la sèrie: el seu nebot *Pepito*, que anirà adquirint un progressiu protagonisme, esdevindrà el motor de moltes de les caòtiques situacions que es desenvoluparan, sobretot en les historietes fetes a partir de mitjans dels anys 60, que seran les més llargues i divertides del personatge, amb situacions veritablement rocambolesques.

Després d'intentar casar-se amb diverses pubilles riques, *Rigo* comença a rondar a *Curruquita*, que és dibuixada rossa al principi⁹. La seva mare, la *mamuchi*, és inicialment la Sra. *Emerenciana Rebóñez*¹⁰, enlloc de l'*Abelarda Cencérrez* que coneixerem més tard. La *mamuchi* i la *nenuchi* viuen en un ambient que tira cap a l'aristocràtic, molt diferent del pobre *Rigo*, que s'haurà d'esforçar de valent per estar a l'alçada de les circumstàncies.

Un altre dels personatges que s'afegiran a la sèrie és l'assistenta, *Eufemia*¹¹. Com a historieta costumista que és, *Rigoberto Picaporte, solterón de mucho porte* reflectia la situació socioeconòmica de l'època, en aquest cas la de les noies de poble que anaven a servir a la capital¹². Precisament a causa dels migrats recursos econòmics d'en *Rigo* (tot i els seus evidents desitjos d'"aparentar"), el poble de la seva *fámula* (*Valdecogote*, *Villacencerro* o *Valdetarugo*, segons les ocasions) serà un lloc molt econòmic per portar a estiuejar, o de cap de setmana, a *Curruquita* i a la seva *mamuchi*, que exigien contínuament al pobre pelacanyes d'anar a llocs d'estiueig de moda o a estacions d'esquí *in*, segons l'època de l'any que fos. Com el camp i la muntanya, llocs on s'esdevenen moltes de les historietes, el poble de l'*Eufemia* també serà molt propici per desenvolupar tots els desastres que s'esdevindran, fent palesa la poca adaptació de la gent de ciutat al món rural.

⁶ *Pulgarcito* núm. 1377, 27.09.1957.

⁷ *Zipi y Zape extra*, núm. 59, novembre de 1995.

⁸ Segons càlculs de Jesús Tarrasó Espí, afeccionat valencià i entusiasta d'en Segura en general i d'en *Rigoberto Picaporte* en particular. D'ell hem obtingut algunes de les dades que comentem tot seguit.

⁹ *Pulgarcito* núm. 1508, 29.03.1960. *Curruquita* apareix definitivament morena a partir del *Pulgarcito* núm. 1580 (14.08.1961).

¹⁰ *Pulgarcito extra de vacaciones* (1960). Amb tot, al *Pulgarcito* núm. 1554 (13.02.1961), *Curruquita* té un pare, un *papuchi*, que només sortirà en aquesta historieta, però que donarà l'aspecte físic de la *mamuchi* definitiva, que veurem en el *Pulgarcito* núm. 1578 (31.07.1961).

¹¹ Que apareix per primera vegada al *Pulgarcito*, núm. 1509, 04.04.1960. Anteriorment, al *Pulgarcito extra de vacaciones* de 1958 havia aparegut una assistenta, però no era pas l'*Eufemia*.

¹² I que un altre autor, Josep Escobar, reflectiria pocs anys abans de forma absolutament magistral en el personatge *Petra, criada para todo* (1954).

Maritina, la chica de la oficina (1958)

Com altres personatges d'en Segura, *Maritina* té com a màxima aspiració casar-se amb el seu xicot, *Polito*. I les seves aventures, de mitja pàgina i publicades essencialment a les revistes *Can Can* i *Sissi*, giren entorn d'aquesta qüestió.

Los señores de Alcorcón y el holgazán de Pepón (1959)

Sens dubte, un altre dels grans èxits d'en Robert Segura. La sèrie de *los señores de Alcorcón* començà a publicar-se en una revista de vida efímera, *Ven y ven*, l'any 1959. Després passà a la seva successora, *Suplemento de historietas del DDT*, per després fer-ho a *Tío Vivo* i a altres publicacions, moltes vegades en forma de reedicció. El seu format fou gairebé sempre de tres quarts de pàgina en vertical, per això mai no va fer-se cap monogràfic d'una sèrie que va comptar amb el favor de molts lectors.

En la darrera etapa de Bruguera, entorn de 1985, i de manera incomprensible, es va canviar el nom de la historieta, passant a dir-se *Los Alcorcón con Pepón*. Una pareja de tres, que es publicava a la revista *Mortadelo*. Durant l'etapa d'Ediciones B es van fer algunes historietes més de *Los señores de Alcorcón*, sobretot entre 1989 i 1991. Amb tot, en Robert Segura treballà molt més a *Los Muchamarcha's*, que no era res més que *Los señores de Alcorcón* posada al dia (vegeu més abaix).

La trama gira entorn d'un oficinista, *Arturito Alcorcón*, i de la seva submissa dona, germana del protagonista absolut de la sèrie, *Pepón Pepón de la Peponera*. *Pepón* és un "manta" total que es passa la vida tirat al sofà de casa. Tot i que és un animalot i un ignorant, té bon cor. Només treballa (en una munió d'oficis, tot s'ha de dir) quan l'*Arturito* l'obliga, gairebé sempre a puntades de peu, fart de mantenir-lo, amb gran pena de la seva germana ("pobrecillo", exclama ella tot sovint). Naturalment, l'*Arturito* (a qui en *Pepón* anomena *nene*) és qui acaba rebent, la majoria de les vegades a causa de voler fer del *gandulazo* un home de profit.

Tot i que no tenen la necessitat d'"aparentar" tant com en Rigoberto Picaporte, és una família que també pretén viure per damunt de les seves possibilitats, procurant "alternar" amb gent de possibles. La barroeria d'en *Pepón* ho posarà tot potes enlaire gairebé sempre.

La família té una tia rica, *tia Ermengarda*, a la qual els nebots –sobretot l'*Arturito*– volen heretar. El desig d'agradar-li provocarà, moltes vegades mercès als bons oficis d'en *Pepón*, situacions francament divertides.

Anecdòticament s'ha de dir que la censura franquista va voler suprimir *Los señores de Alcorcón*, com havia fet amb *Doña Tula, suegra*, de Josep Escobar, “perquè atemptava contra la unitat del matrimoni” (GUBERN 1983, pàg. 479). En el nostre cas, els censors consideraven que en *Pepón* era un mal exemple per a la joventut espanyola. Només l'aferrissada defensa que en va fer en Julio Fernández, guionista i editor de Bruguera d'aleshores, va evitar aquest despropòsit¹³.

Las chicas de Segura (1959)

Es tracta d'una sèrie d'acudits d'una sola vinyeta, amb protagonistes majoritàriament femenines, publicats a la revista *Can Can* a partir de 1959. L'habilitat d'en Robert per dibuixar beutats femenines va propiciar que en més d'una ocasió fos ell l'encarregat de fer-ho, sobretot en aquelles publicacions destinades a un públic més adolescent, o fins i tot adult.

Piluca, niña moderna (1959)

Piluca és una historieta d'una pàgina, protagonitzada per la noia del mateix nom, i publicada sobretot a les revistes femenines *Blanca* i *Sissi*. També es publicà a França, als anys 60 i a una revista també anomenada *Sissi*, amb el nom de *Nathalie, jeune fille moderne*. Aquesta publicació es va fer moltes vegades remuntant o retallant vinyetes, segons convenia, per la qual cosa la qualitat del dibuix esdevé mediocre.

Les situacions, amb un toc d'humor, són les típiques de les revistes anomenades a l'època “femenines”.

Nicasso (1960)

Nicasso –evident transformació de Picasso– es començà a publicar a *El campeón de las historietas*, l'any 1960. Es tracta d'un acudit d'una sola vinyeta, amb personatge fix, que sempre gira entorn de temes pictòrics, protagonitzats per un pintor modern, que ten-
deix a l'abstracte.

No arribà a les seixanta entregues, essent substituït per un altre personatge, *Sportin*. Amb tot, alguns acudits es van reeditar en altres revistes de Bruguera més endavant, com a acudit solt i sense conservar en nom de *Nicasso*.

¹³ Aquesta anècdota ens ha estat explicada verbalment pel mateix Robert Segura. La censura tampoc permetia dibuixar els policies espanyols amb els seus uniformes, per això es dibuixaven amb el *quepis* francès o amb l'uniforme dels *bobbys* anglesos. Fins i tot no era ben vist dibuixar homes amb tota la vestimenta negra, ja que s'interpretava com una al·lusió als capellans.

Sportin (1961)

Succeí *Nicasso* a *El campeón de las historietas*. El format és similar a l'anterior, és a dir, un acudit d'una sola vinyeta, sovint mut. La diferència és que *Sportin* practica tota mena d'esports, d'aquí el seu nom.

Lily (1962)

Aquest personatge femení neix per donar nom a la revista (1962-1985), que anava adreçada a un públic eminentment femení i adolescent. *Lily* és una noia jove, preocupada essencialment pels problemes de la seva edat i pels famosos de l'època. Sobretot a la dècada de 1970, hi haurà dues historietes del personatge: la de portada, amb referències a la persona famosa de torn (amb la seva fotografia inclosa), i la de l'interior, amb un desenvolupament més clàssic, fent habitualment èmfasi en els conflictes generacionals.

La alegre pandilla (1963)

La alegre pandilla neix a *Mundo Juvenil*. La revista de los amigos de *Marisol*, que s'editava aprofitant la tirada de l'aleshores nena prodigi. Aviat, però, passarà a les pàgines de *Tío Vivo*, d'on ja pràcticament no es mourà fins a la fi de la revista (1981).

Els protagonistes són tres nens (*Titín*, *Gafitas* i el grassonet *Gordito*), als quals intenta fer la vida impossible un “gamberro” adolescent anomenat *Músculos* o *Mus*, que sempre va abillat amb una corona serrada, i que els anomena *pibes*. Així com els nens canvien poc físicament amb els anys, en *Mus* es va estilitzant, deixant de ser el xicot fortot dels inicis de la historieta. El gos *César*, propietat d'en *Gafitas*, també tindrà algun protagonisme de tant en tant.

A inicis dels anys 80 *La alegre pandilla* canvia una mica el seu format, convertint-se en *La panda pop*. Desapareix en *Mus* i s'afegeixen altres personatges adolescents, com *Johnny* i *Ofelia*, una noia anglesa, estudiant de la música, la fotografia o les papallones.

Les historietes de *La alegre pandilla* no transcorren a la gran ciutat, com la majoria de les dels altres personatges de Bruguera, sinó en un poble indeterminat, que té molt a prop la muntanya, el mar, un riu, i moltes cases de pagès, escenaris tots ells ben propicis per a les entremaliadures d'en *Mus* (i moltes vegades, també les dels nens). Amb *La panda pop* les aventures es desenvolupen en un ambient més urbà.

El capitán Serafín y el grumete Diabolín (1963)

Aquests personatges neixen a les pàgines de *Din Dan*. Essencialment hi ha una parella protagonista, el capità d'un vaixell de càrrega, el *Salmonete*, que no és altre que el *capitán Serafín*, seriós i autoritari; el grumet, un adolescent anomenat *Diabolín*, és naturalment qui provoca tots (o gairebé tots) els embolics d'a bord. Un darrer personatge protagonista, encara que normalment hi apareix poc, és el cuiner xinès del vaixell, *Fes-Thin*.

Tractant-se d'unes aventures exòtiques, el vaixell comandat pel capità *Serafín* viatja per tot el món, la qual cosa dóna peu a tota mena de situacions humorístiques, que majoritàriament s'esdevenen en ambients mariners, des del tròpic al Pol Nord.

A partir de 1967, Bruguera encarregà a Jordi Buxadé guionitzar i dibuixar aquestes aventures. Buxadé les publicà a la revista *DDT*, en un estil i una estètica molt diferents de les d'en Robert Segura.

Laurita Bombón, secretaria de direcció (1964)

Les aventures de *Laurita Bombón* es desenvolupen principalment a la revista femenina *Lily*, primer en format de mitja pàgina i després en pàgina sencera.

Aquest personatge no sembla tenir cap altre objectiu a la vida que casar-se. És una mena de *Rigoberto Picaporte*, però en femení (i sense el nebot trapella).

Marilú (1965)

Neix a la revista *Fans*, dedicada, com altres de l'època, al món dels artistes de cinema i dels cantants. La protagonista femenina, que ocupa tan sols una tira, presenta una estètica *beat*, pròpia del seu temps.

La Panda (1969)

La Panda està formada per un grup d'adolescents. Aquesta capçalera neix com a petició dels editors, per tal que les aventures més o menys infantils de *La alegre pandilla* esdevinguessin més pròpies de lectors adolescents. Inicialment es publica només una pàgina de la historieta a la revista *Gran Pulgarcito*. Posteriorment, ja a principis de la dècada de 1970, les seves aventures passaran a *Super Pulgarcito*, s'allargaran força i seran guionitzades una temporada per Andreu Martín, el qual donarà un toc de *suspense* i d'aventura juvenil a les historietes, una mica a imitació de la sèrie de dibuixos animats nordamericana

Scooby Doo, que aleshores començava a triomfar. També s'introdueixen nous personatges, com ara el *Profesor Cano* o el detectiu *Manguis*. Les posteriors aventures de *La Panda*, ja guionitzades per en Segura, seran aleshores d'ambient més juvenil, de vegades amb fortes dosis d'humor, ambientades en llocs més o menys selectes, bé a la costa (amb platges, clubs nàutics, clubs de tennis, etc.), bé a la muntanya (a les estacions d'esquí, per exemple).

Com havia passat amb *Piluca*, algunes de les historietes de *La Panda* van ser publicades a França a principis de la dècada de 1970, també a la revista *Sissi*.

Els personatges habituals de la sèrie són: *Polito (Poli)*, *Johnny* i el grassonet *Anton* -que al principi no es diu així, sinó *Pepín Buitráquez*¹⁴-, sobrenomenat *el Mantecas*. La contrapartida de tots ells és un nen de família bé, anomenat *Musculos (Mus)*, que no fa altra cosa que presumir de totes les coses que posseeix (cotxes, iots, etc.). Les xicotes són *Lupita* i *Margaret*, una noia anglesa que aviat perdre el seu accent, a les quals en *Mus* intenta atraure.

¹⁴ Per exemple, a *Gran Pulgarcito* núm. 14, 28.04.1969.

En els darrers temps de la sèrie farà la seva aparició la *Señora Revinágrez* que, com el seu nom indica, té molt mal caràcter, i no li agraden gens els joves. Naturalment, serà ella la que sortirà sempre malparada. A les aventures més actuals de *La Panda*, publica-des ja per Ediciones B a la revista *Mortadelo extra*, l'*Anton* pateix alguns canvis, si més no estètics, amb un pentinat més modern, amb la part baixa del cap rapada. En aquesta etapa (sobretot entre 1992 i 1993) s'observa una major explicitat en la qüestió sexual dels joves integrants del grup, com ja hem comentat més amunt, que hagués estat impensable a l'època de creació de la historieta.

Pepe Barrena (1969)

Aquest personatge, que apareix per primera vegada a les pàgines de *Gran Pulgarcito*¹⁵, ràpidament comptarà amb el favor del públic lector. Normalment la historieta es publicà en una pàgina sencera, a voltes en 2/3 de plana. Amb el tancament de *Gran Pulgarcito*, la sèrie passà a la revista *Mortadelo*, on es continuà publicant, incloent-hi extres i almanacs. El personatge també aparegué a altres historietes d'en Segura, com per exemple a l'aventura *La isla de los chiflados*, de *La Panda*, guionitzada per Andreu Martín.

Pepe Barrena és un mecànic d'aviació, al que fan fora d'un grapat de llocs, i decideix construir-se una avioneta (anomenada habitualment *cacharrete* o *cachivache*) a base de peces soltes de moltes altres, amb la que muntarà una empresa d'aerotaxi. Naturalment, amb aquests "ingredients" la sèrie de barrabassades estarà servida, per a desesperació del comodori *Carlinguez*, cap de l'aeroport on *Pepe Barrena* hi allotja el seu trasto.

Gina (1978)

Aquest personatge no fou creat per Robert Segura estrictament, sinó per Francisco Ortega (guions) i Purita Campos (dibuix). Es publicà a la revista del mateix nom, adreçada a un públic eminentment femení.

La *Gina* d'en Robert Segura consistí tan sols en una tira còmica, amb *Gina* com a personatge protagonista, i situació "per a noies".

Agencia "El penúltimo viaje" (1978)

Aquesta historieta, de pàgina sencera, fou publicada essencialment a les revistes *Lily* i *Gina*. A l'agència, a més del director, hi treballen dues noies, *Lina* (la més bella) i una companya un xic lletjota, a més d'un grum, que és qui fa de missatger. Tenint en compte a qui va dirigida la publicació, les situacions són humorístiques, però de tipus *light*.

En Ciset (1978)

Amb la publicació de la revista *Jordi* -homònima d'una altra publicada l'any 1928-, l'editorial Bruguera s'apuntà a la normalització lingüística. Els autors catalans que hi treballaven -que eren majoria- van poder realitzar i publicar historietes en el seu idioma vernacle. En Robert Segura ho va fer amb *En Ciset*, noi típicament pagès (amb barretina, faixa, esclòps...), que anava acompanyat de la seva amigueta *Riteta* i del seu gosset *Xic*. Aquesta historieta -només se'n va publicar una- es desenvolupa en un ambient rural, i amb l'humor típic d'en Segura.

¹⁵ Al núm. 32, amb data 01.09.1969. Tot i tractar-se d'un personatge aleshores desconegut, va sortir directament en portada.

En Perico i en Peret (1979)

En el segon (i darrer) exemplar de la revista *Jordi* veieren la llum aquests dos personatges. En Peret Marlot i en Perico Pericot són dos nens que van a la mateixa escola, tot i que a classes diferents. Les trapelleries dels dos amics són força innocents. Malgrat que només es publicà una sola historieta, com en el cas d'En Ciset, en Perico i en Peret recorden en *Titín* i en *Gafitas* de *La Alegre Pandilla*.

Los Muchamarcha's (1986)

L'any 1986 va fer fallida de forma definitiva la gegantina editorial Bruguera. Aleshores els dibuixants que hi treballaven van haver-se de buscar les garrofes en un altre lloc. Molts d'ells van trobar feina a l'editorial Grijalbo, que publicà la revista *Guai!* L'editor volia que continuessin treballant en els seus personatges de sempre. Però atès que molts d'ells no en tenien els drets d'autor, van veure's obligats a "reinventar-los" amb uns altres noms. Josep Escobar ho va fer amb *Terre y Moto*, que no eren altra cosa que els *Zipi y Zape* de tota la vida. A en Robert li demanaren noves historietes de *La familia de Alcorcón y el holgazán de Pepón*. I els recreà en *Los Muchamarcha's*, que són dels pocs personatges dels que en Robert disposa actualment dels drets de publicació. Per això, en marxar de Grijalbo, va poder publicar-los també a les revistes *Mortadelo* i *Mortadelo extra*, pràcticament fins a la seva jubilació com a dibuixant de còmics.

Los Muchamarcha's repeteixen l'esquema clàssic dels *Alcorcón*: un gandulàs esbojarrat i ignorant, però de bon cor (*Keké Eslaleche*, un *alter ego* d'en *Pepón*), que quan no està tirat al sofà fa tot tipus de feines, especialment al laboratori del professor *Majaretzky Turulatof*, físic. Allà hi treballa com ajudant en *Lutgardo Delnardo* (*Lut*, típic setciències amb ulleres). En *Keké* fa d'ajudant de l'ajudant. A partir d'aquí el ventall de les històries s'amplia, ja que s'inclouen molts temes de ciència ficció, com ara una paròdia de la pel·lícula *Alien*¹⁶.

En *Keké* acostuma a desplaçar-se amb una motocicleta, anomenada "petardera" amb sobrada raó. Físicament en *Keké* s'assembla a en *Pepón*, inclosa la perenne cigarreta als llavis; més endavant se'n diferenciarà una mica, amb un nas més estilitzat.

La família estricta la formen *Lutgardo Bromúrez*, que és el *nene*, i que anomena *gandulazo* al seu cunyat. La seva germana, *Pitita*, també exclama sovint "*pobrecillo*" referint-se a ell, com a la sèrie original. El nebot, en *Teo*, simpatitza molt amb en *Keké*, al contrari del seu oncle, el *nene*. De vegades surt acompanyat d'una colla d'amics, estèticament molt semblants a *La Panda*.

També hi ha el cap de l'oficina on treballa en *Lutgardo*, *Don Esterlino Delíbrez*, acompanyat de la seva senyora, per als quals en *Keké* realitzarà alguns serveis, que s'acabaran com hom pot suposar. La veïna dels *Muchamarcha's*, *Doña Trementina*, serà també una de les "víctimes" de les bones intencions d'en *Keké*.

¿Qué pasa papá? Don Roge y doña Lisístrata que con sus hijos meten la pata (1991)

Amb la compra del fons de l'editorial Bruguera, Ediciones B va adquirir també la llegendaria capçalera *TBO*, que ja era propietat de Bruguera. A partir d'aquell moment, el *TBO* va tornar a sortir al carrer, amb nous continguts però també amb les historietes clàssiques de Muntañola, Coll o Benejam a la part central, que es diferenciaven mitjançant l'ús d'un paper més esgrogueït. *Don Roge* i *Doña Lisístrata* són els caps de família. Amb els seus fills, *Fefo* (boig per les motos) i *Lita* (preocupada per cantants i actors de moda), sovint tenen conflictes generacionals. Completa la família l'anciana *Tia Frumencia*, que sol viure en una residència, l'*Hogar del Viejales*, però que visita els nebots sovint. No entén les maneres de viure dels joves, tot i que tracta d'adaptar-s'hi, creant d'aquesta manera situacions força còmiques.

¹⁶ *Mortadelo* núm. 169, corresponent a novembre de 1990.

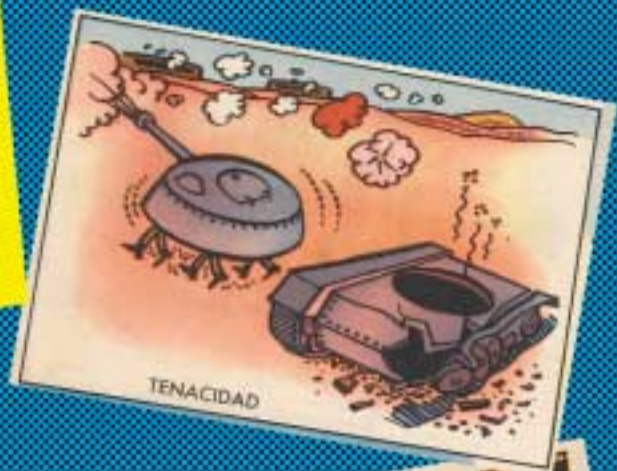
Bibliografia

- ALTARRIBA 2001: A. Altarriba: *La España del tebeo. La historieta española de 1940 a 2000*. Madrid, 2001.
- CUADRADO 1997: J. Cuadrado: *Diccionario de uso de la historieta española (1873-1996)*. Compañía Literaria. Madrid, 1997.
- DD.AA. 2004: DD.AA.: *Los hijos de Pulgarcito. De Bruguera a la historieta actual: conexiones*. Ed. Astiberri. Vitòria, 2004.
- GUBERN 1983: R. Gubern: La edad de oro de las historietas cómicas. La explosión satírica y la evasión humorística bajo la dictadura franquista, a *Historia de los cómics*, vol. II, pàg. 477-484. Toutain editor. Barcelona, 1983.
- GUIRAL 2004: A. Guiral: *Cuando los cómics se llamaban tebeos. La escuela Bruguera (1945-1963)*. Ed. El Jueves. Barcelona, 2004.
- MALDONADO 1988: J. Maldonado: El legado de Bruguera, a J. Coma (coord.): *Cómics clásicos y modernos*, pàg. 55-57. El País. Madrid, 1988.
- MATIAS GUIU 1982a: A. Matias Guiu: Roberto Segura. *Comic story*-8. *Bruguelandia* 8, pàg. 28-29. Ed. Bruguera. Barcelona, 15.02.1982.
- MATIAS GUIU 1982b: A. Matias Guiu: Segura. *Comic story*-11. *Bruguelandia* 11, pàg. 16. Ed. Bruguera. Barcelona, maig de 1982.
- PERICH 1968: J. Perich: El mundo de la historieta. ¿Quién es quién?. *DDT*, 3a època, núm. 45, pàg. 6. Ed. Bruguera. Barcelona, 27.05.1968.
- ROIG 2000: S. Roig: *Les generacions del còmic. De la Familia Ulises als Manga*. Flor del Vent Edicions. Barcelona, 2000.
- SANTAMARÍA i VIDAL 2005: C. Santamaría i J. Vidal: *Factoria d'humor Bruguera*. DIBA, Fundació "Sa Nostra" i CCCB. Barcelona, 2005.
- VÁZQUEZ DE PARGA 1980: S. Vázquez de Parga: *Los cómics del franquismo*. Ed. Planeta. Barcelona, 1980.

FOR
SEGURA

TENACIDAD

—Aquí, el señor comerá como en su casa...

—¿Dónde diablos habré puesto los cuchillos de cortar la carne?

COMPETICION DE BOBSLEIGH Y ANCIANA

—El dispensario lo encontrará usted al final de la calle Mayor, a mano derecha!

—Como está algo repuesto de su enfermedad, el médico le prescribió un poco de ejercicio...

**ROBERT SEGURA,
dibuixant d'"altura"**

CENTRE CÍVIC
Esperança, 19-21

Del 2 de novembre al 10 de desembre de 2005

De dilluns a divendres, de 9 a 14 h i de 18 a 22 h,
dissabtes, de 17 a 21 h.

Ajuntament de Premià de Mar

www.premiademar.org